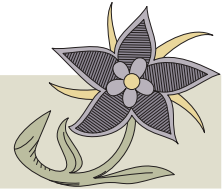


Kirurg Uno Ugandi 75



Uno Ugandi on sündinud 22. juunil 1931. aastal Tallinnas. Tema isa oli eluaegne Nõmme kooliõpetaja, ema kodune. Juubilari koolitee algas 1937. aastal Nõmme Rahumäe algkoolist. Ta lõpetas Tallinna kehakultuuritehnikumi 1951. aastal, seejärel jätkas õpinguid Tartu Ülikooli kehakultuuri-teaduskonnas, pärast selle lõpetamist arstiteaduskonna raviosakonnas. Üliõpilasena töötas Uno Ugandi 1958. aastal puhkenud poliomüeliidi epideemia ajal ligi kolm aastat Maarjamõisa haigla neuroloogia osakonna ravikehakultuuri kabineti juhatajana. Ravikehakultuuri võtteid rakendati koos kunstliku hingamisega trahheostomeeritud hingamishäiretega poliomüeliidihaigetel. Sellel teemal esines ta korduvalt ettekannetega arstidele ja üliõpilastele ning 1961. aastal valmis prof E. Raudami juhendamisel ka auhinnatöö teemal

„Hingamisvõimlemise metodikast respiratoorsete häiretega poliomüeliidihaigetel“, mis pälvis 2. auhinna. Ülikooli lõpetamise järel suunati ta tööle Saaremaale rajooni keskhaiglasse kirurgiks. Sellest perioodist meenutab ta tänutundega kolleege Ülo Valveret ja Ants Haavelit, kellelt ta palju õppis. Pärast poegade sündimist järgnes töökoha vahetus Raplasse. Sellest perioodist mainib juubilar meelsasti koostööd dr E. Viiraga, kellega koos tehti raskemaid operatsioone, ning meenutab rõõmsameelseid kolleege Epp Laineveed ja Volli Ellerveed. Elamistingimuste parandamise huvides tuli uuesti ette võtta elu- ja töökohavahetus, mis viis ta 1977. aastal tööle Paidesse keskhaigla kirurgiaosakonna juhatajaks, kus töötas 12 aastat kuni valimiseni märtsis 1990. aastal rahvaesindajaks Toompeale, esimesse sõjajärgse Eesti palgalisse parlamenti.

Töötamine Paides ja Raplas oli huvitav ning töörohke aeg Uno Ugandi elus. Maarajoonides töötades ollakse väga tihti valves ja enamasti üksi, samas tuli rajoonihaiglas opereerida kõike pimesoolest keisrilõikeni, rääkimata juba traumatoloogiast ja laste operatsioonidest. Töötada tuli enamasti kahel ametikohal, sest ka polikliiniku töö tahtis tegemist. Kahel kohal töötamine oli küll raske, kuid andis siiski tuntavat materiaalset kasu, mis oli noorele perele vajalik. See oli maakonnakirurgide saatuseks igal pool.

Huvitavad on Uno Ugandi meenutused taasiseseisvumise perioodist: kaasalöömisesest Rahvarindes, osalemisesest Balti ketis ja uuest töökohast Toompeal seadusandlikus kogus. Selle perioodi kohta on ta oluliseks pidanud kõigi Eesti demokraatlike jõudude omakasupüüdmatut ja ühist tegevust oma riigi taastamise hüvanguks. Demokraatia areng ja kujunenud mitmeparteisüsteem andsid selleks võimaluse, kuid omavahelised näaklemised väljusid kohati ühise tegevuse raamidest riigi hüvanguks ja kandsid üksteise mustamise varjundit. Oma elu tippheteks peab Uno

Ugandi töötamist Eesti Vabariigi Ülemnõukogus, mille liikmena võttis ta osa Eesti riikliku iseseisvuse taastamisest ja selle meeliülendavast väljakuulutamisest Tallinnas Toompea lossis 20. augustil 1991. aastal kell 23:04. Nii jõutigi omariikluseni ja riigi ülemaailmse tunnustamiseni. Nüüd tuleb kõigil, ka arstidel võidelda rahvuse ja riigi püsijäämise eest.

Uno Ugandi eluviis on olnud sportlik: ta on kuulunud riistvõimlejate, slalomistide ja suusahüppajate võistkondadesse, võistelnud ka ujumises ja kergejõustikus. Nüüd on võistlussport asendunud metsamatkade, ujumise ja reisimisega. Juubilari omapärasemaks huviks on kalmistukultuuriga seotu, millest on välja kasvanud mõte matmispaikade

seaduse loomise vajadusest Eestis. Viimaste aastate tegemistest on tänuväärseim ja arstide hulgas suurt poolehoidu leidnud seeniorarstide *pro auctore* retseptide väljastamise õiguse taastamine.

Ka juubilari abikaasa Elle Ugandi on arst. Peres on kaks poega ja kaks lapselast.

Uno Ugandit on autasustatud 2004. aastal Järvamaa teenetemedaliga ja 2006. aastal Vabariigi Presidendi poolt Riigivapi kolmanda klassi ordeniga.

22. juunil oli seeniorkolleeg Uno Ugandil 75. sünnipäev. Eesti Seeniorkirurgide Seltsi juubeliõnnitlustega ühinevad kursusekaaslased ülikoolipäevilt ja kolleegid 20. Augusti Klubist, soovides jätkuvat elurõõmu ja head tervist!

Eduard Viira
Eesti Seeniorkirurgide Seltsi president

Rein Tammur

23.06.1942–01.04.2006



Eesti arstikonda on tabanud raske kaotus. 64. eluaastal lahkus ootamatult meie hulgast gastroenteroloog ja teadlane meditsiinikandidaat Rein Tammur.

Doktor Rein Tammur sündis 23. juunil 1942. a Tartus. Lapsena tegi ta koos perekonnaga läbi rasked asumisaastad Siberis. Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskonna lõpetas ta 1970. a ja asus tööle gastroenteroloogina Kuressaare Haiglasse, mis jäi rohkem kui 35 aastaks tema ainsaks töökohaks. 1978. a sai temast haigla peaarsti asetäitja ravi alal, samuti töötas ta mõnda aega rajooni polikliiniku juhatajana, kuid oma kutsumuselt oli ta pühendunud gastroenteroloog ja uurija. Juba ülikooli ajal alustas Rein Tammur tööd professor Kaljo Villako juhitud Eesti ja Soome gastroenteroloogia töörühmas. Ta osales mitmetes Eesti rahvastiku-uuringutes ning Saaremaa elanike uurimise tulemusena valmis

tal teadustöö "Piimasuhkru imendumise häirete sagedus, praktiline tähtsus ja pärilikkus eestlastel", mille kaitses edukalt 1988. a. Suurima panuse andis Rein Tammur gastriidi rahvastiku-uuringutes Saaremaal. Need algasid 1979. a ja iga viie aasta järel kuni 1994. aastani korraldati samade patsientide mao limaskestast uuringuid. Tänu Rein Tammuri panusele oli patsientide osalus uuringus suur ja seetõttu oli võimalik saavutada tulemusi, mida on rahvusvaheliselt tunnustatud. *Helicobacter pylori* uuringud Austraalias, millele 2005. a anti Nobeli auhind, olid otseselt stimuleeritud gastriidiuuringutes Saaremaal. Rein Tammur jätkas koos Rootsi teadlastega *Helicobacter pylori* uuringuid Saaremaa lastel. Rein Tammuri kogutud teadusandmebaas on unikaalne nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt. Rein Tammuri uurimistulemusi on avaldatud hulgas artiklites rahvusvahelistes eelretsenseeritavates ajakirjades ning ta on ka sagedasti tsiteeritud autor. 1994. a oli Rein Tammur kahe Eesti Vabariigi teaduspreemia saaja: parimaks meditsiinilaseks teadusrühmaks tunnustati *Helicobacter pylori* uurijad ja aasta-preemia anti hüpolaktaasiauuringute tegijatele.

Dr Rein Tammur oli erudeeritud ja hinnatud gastroenteroloog, kes täiendas end pidevalt ning oli alati kursis uute diagnostika- ja ravimeetoditega. Ta oli Eesti Gastroenteroloogide Seltsi liige ja Saaremaa Arstide Seltsi auliige. Rein Tammurit tunti kui head laulumest, aastaid laulis ta Saaremaa Ühendatud Meeskooris. Rein Tammur oli alati abivalmis kolleeg, kes kunagi ei keeldunud osalemisest ühistes projektides. Mälestus tublist arstist, viljakast teadlasest ja heast kolleegist on kestvana jäädvustatud.

Eesti-Soome gastroenteroloogia töögrupi nimel
Heidi-Ingrid Maaroo

Heidi-Ingrid.Maaroo@ut.ee